

**GENERAL CERTIFICATE OF SECONDARY EDUCATION
BIBLICAL HEBREW**

1943/02

Literature

MONDAY 2 JUNE 2008

Morning
Time: 2 hours 15 minutes

Additional materials (enclosed): None

Additional materials (required):

Answer Booklet (10 pages)
Additional answer paper

INSTRUCTIONS TO CANDIDATES

- Write your name, Centre number and candidate number in the answer booklet.
- Read each question carefully and make sure you know what you have to do before starting your answer.
- Write your answers, in blue or black ink, in the separate answer booklet provided.
- Answer **four** questions.

INFORMATION FOR CANDIDATES

- The number of marks is given in brackets [] at the end of each question or part question.
- Each question is worth 25 marks. The total number of marks for this paper is 100.
- You will find that the four-letter Divine Name is printed as **יהוה**.

ADVICE TO CANDIDATES

- You are recommended to spend the first fifteen minutes carefully reading the questions.
- You are reminded of the necessity for accurate spelling and orderly presentation in your answers.

This document consists of **14** printed pages and **2** blank pages.

Question 1

Read the following passage and answer in English the questions that follow.

line numbers

וַיָּשָׁב יִשְׂרָאֵל בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּאֶרֶץ גֹּשֶׁן וַיֵּאָחֲזוּ בָהּ וַיִּפְרּוּ וַיִּרְבּוּ	1
מְאֹד : וַיְחִי יַעֲקֹב בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם שִׁבְעַת עֶשְׂרֵה שָׁנָה וַיְהִי יָמָיו	2
יַעֲקֹב שְׁנַיִם חֲמִיּוֹת שִׁבְעַת שָׁנִים וְאַרְבָּעִים וּמֵאֵת שָׁנָה : וַיִּקְרְבוּ יָמָיו	3
יִשְׂרָאֵל לְמוֹת וַיִּקְרָא לְבָנָו לְיוֹסֵף וַיֹּאמֶר לוֹ אִם נָא מִצְּאֹתַי חֵן	4
בְּעֵינֶיךָ שִׂים נָא יָדְךָ תַּחַת יְרֵכִי וְעָשִׂיתָ עִמָּדִי חֶסֶד וְאַמֶּת אֵל	5
נָא תִקְבְּרֵנִי בְּמִצְרָיִם : וְשָׁכַבְתִּי עִם אָבִתִּי וַנִּשְׁאַתְנִי מִמִּצְרַיִם	6
וּקְבַרְתֵּנִי בְּקַבְרֹתֵם וַיֹּאמֶר אָנֹכִי אֲעָשֶׂה כְּדַבְּרֶךָ : וַיֹּאמֶר	7
הַשְּׁבַעָה לִּי וַיִּשְׁבַּע לוֹ וַיִּשְׁתַּחֲוֶה יִשְׂרָאֵל עַל רֹאשׁ הַמָּטָה : וַיְהִי	8
אַחֲרָיִה הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיֹּאמֶר לְיוֹסֵף הִנֵּה אָבִיךָ חָלָה וַיִּקַּח אֶת	9
שְׁנֵי בָנָיו עִמּוֹ אֶת מְנַשֶּׁה וְאֶת אֶפְרַיִם : וַיִּגַּד לְיַעֲקֹב וַיֹּאמֶר	10
הִנֵּה בְנֵיךָ יוֹסֵף בָּא אֵלַיךָ וַיִּתְחַזַּק יִשְׂרָאֵל וַיָּשָׁב עַל הַמָּטָה :	11
וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶל יוֹסֵף בָּא אֵלַיךָ וַיִּתְחַזַּק יִשְׂרָאֵל וַיָּשָׁב עַל הַמָּטָה :	12
וַיִּבְרַךְ אֹתִי : וַיֹּאמֶר אֵלַי הַנְּנִי מִפְּרֶךְ וְהִרְבִּיתֶךָ וַנִּתְתִּיךָ לְקַהֲל	13
עַמִּים וַנִּתְתִּי אֶת הָאָרֶץ הַזֹּאת לְזֶרְעֶךָ אַחֲרֶיךָ אַחֲזֹת עוֹלָם :	14
וְעַתָּה שְׁנֵי בָנֶיךָ הַנוֹלָדִים לָךְ בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם עַד בָּאִי אֵלַיךָ	15
מִצְרַיִמָּה לִּי הֵם אֶפְרַיִם וּמְנַשֶּׁה כִּרְאוּבֵן וְשִׁמְעוֹן יִהְיוּ לִּי :	16
וּמוֹלַדְתֶּךָ אֲשֶׁר הוֹלַדְתָּ אַחֲרֵיהֶם לָךְ יִהְיוּ עִלַּי שֵׁם אַחֲיֵיהֶם יִקְרָאוּ	17
בְּנִחְלָתָם : וְאֲנִי בָבֹאִי מִפְּדוֹן מַתָּה עָלַי רַחֵל בְּאֶרֶץ כְּנָעַן בְּדַרְכְךָ	18
בְּעוֹד כְּבָרְתָה אֶרֶץ לְבָא אֶפְרַתָּה וְאַקְבְּרָהּ שָׁם בְּדַרְכְךָ אֶפְרַת	19
הוּא בֵּית לָחֶם : וַיֵּדָא יִשְׂרָאֵל אֶת בְּנֵי יוֹסֵף וַיֹּאמֶר מִי אֵלֶּה :	20
וַיֹּאמֶר יוֹסֵף אֶל אָבִיו בְּנֵי הֵם אֲשֶׁר נָתַן לִי אֱלֹהִים בְּזֶה	21
וַיֹּאמֶר קָחֵם נָא אֵלַי וְאַבְרַכְם :	22

בראשית, מ"ז : כ"ז — מ"ח : ט'

Genesis, Chapter 47, verse 27 — Chapter 48, verse 9

Question 1 continues on the next page.

Question 1 (continued)

- (a) How long did Jacob / Ya'akov live in Egypt? (line 2) [1]
- (b) (i) Translate from וַיְהִי יָמֵי יַעֲקֹב (lines 2 — 3)
to וַיִּקְבְּרֵתֶנִי בְּקִבְרֵתָם (line 7) [5]
- (ii) What is the significance of the term תַּחַת יְרֵכֵי? (line 5) [2]
- (c) (i) על ראש המטה (line 8)
What is unusual about the action of Jacob / Ya'akov? [1]
- (ii) Suggest a possible meaning of the phrase. [2]
- (d) What information does Jacob / Ya'akov convey to Joseph / Yosef in lines 12 — 14? [3]
- (e) What message does Jacob / Ya'akov convey to Joseph / Yosef concerning his grandchildren when he uses the phrase לִי הֵם (line 16)?
Use the information contained in lines 15 — 18.
(Merely translating the phrase will not gain any marks.) [3]
- (f) The Infinitive Construct of the root בּוּא is used three times in this passage.
- (i) עַד בּוֹאִי (line 15) [1]
- (ii) בְּבוֹאִי (line 18) [1]
- (iii) לְבוֹא (line 19) [1]
- Explain how it is used differently in each instance.
- (g) Using this passage, give examples of a verb in the following conjugations (*binyanim*):
- (i) *piel* [1]
- (ii) *niphal* [1]
- (iii) *hithpael* [1]
- (h) Give any **two** examples of how Jacob / Ya'akov bonded with Joseph / Yosef before his death. (lines 18 — 22) [2]

[Total: 25 marks]

Question 2

Read the following passage and answer in English the questions that follow.

	<i>line number</i>
וַיִּמְלֹאוּ לוֹ אַרְבַּעַיִם יוֹם כִּי בִן יִמְלֹאוּ יְמֵי הַחַנְּטִים וַיִּבְכוּ אֹתוֹ	1
מִצְרַיִם שִׁבְעִים יוֹם : וַיַּעֲבְרוּ יְמֵי בְּכִיתוֹ וַיְדַבֵּר יוֹסֵף אֶל בֵּית	2
פְּרֹעֶה לֵאמֹר אִם נָא מְצֹאתִי חַן בְּעֵינֵיכֶם דַּבְּרוּ נָא בְּאָזְנֵי פְרֹעֶה	3
לֵאמֹר : אָבִי הִשְׁבִּיעַנִי לֵאמֹר הִנֵּה אֲנֹכִי מֵת בְּקִבְרֵי אֲשֶׁר	4
כָּרַיתִי לִי בְּאֶרֶץ כְּנָעַן שָׁמָּה תִקְבְּרֵנִי וְעַתָּה אֲעֲלֶה נָא וְאֶקְבְּרָה	5
אֶת אָבִי וְאֶשׁוּבָה : וַיֹּאמֶר פְּרֹעֶה עֲלֶה וְקַבֵּר אֶת אָבִיךָ כַּאֲשֶׁר	6
הִשְׁבִּיעַךָ : וַיַּעַל יוֹסֵף לְקַבֵּר אֶת אָבִיו וַיַּעֲלוּ אֹתוֹ כָּל עַבְדֵי	7
פְּרֹעֶה זִקְנֵי בֵיתוֹ וְכֹל זִקְנֵי אֶרֶץ מִצְרַיִם : וְכֹל בֵּית יוֹסֵף וְאֶחָיו	8
וּבֵית אָבִיו רַק טַפָּם וְצִאֲנָם וּבְקִרְם עֲזָבוּ בְּאֶרֶץ גִּשׁוֹן : וַיַּעַל עִמּוֹ	9
גַּם רֶכֶב גַּם פָּרָשִׁים וַיְהִי הַמַּחְנֶה כְּבֹד מְאֹד : וַיָּבֹאוּ עַד גֵּרֹן	10
הָאֶטָד אֲשֶׁר בְּעֶבֶר הַיַּרְדֵּן וַיִּסְפְּדוּ שָׁם מִסְפַּד גָּדוֹל וְכָבֵד מְאֹד	11
וַיַּעַשׂ לְאָבִיו אֲבֵל שִׁבְעַת יָמִים : וַיֵּרָא יוֹשֵׁב הָאֶרֶץ הַכְּנַעֲנִי אֶת	12
הָאֲבֵל בְּגֵרֹן הָאֶטָד וַיֹּאמְרוּ אֲבֵל כָּבֵד זֶה לְמִצְרַיִם עַל כֵּן קָרָא	13
שָׁמָּה אֲבֵל מִצְרַיִם אֲשֶׁר בְּעֶבֶר הַיַּרְדֵּן : וַיַּעַשׂוּ בָנָיו לוֹ כֵּן	14
כַּאֲשֶׁר צִוָּם : וַיִּשְׂאוּ אֹתוֹ בָּנָיו אֶרְצָה כְּנָעַן וַיִּקְבְּרוּ אֹתוֹ בְּמַעְרַת	15
שָׂדֵה הַמְּכַפְלָה אֲשֶׁר קָנָה אַבְרָהָם אֶת הַשָּׂדֵה לְאַחֲזֹת קֶבֶר מֵאֵת	16
עֶפְרָן הַחֲתִי עַל פְּנֵי מִמְרָא :	17

בראשית, נ' : ג' — י"ג

Genesis, Chapter 50, verses 3 — 13

Question 2 continues on the next page.

Question 2 (continued)

- (a) Whose funeral plans are discussed in this passage? [1]
- (b) (i) Translate from וַיַּעֲבְרוּ יָמַי בְּכִיתוֹ (line 2)
to וְאֲשׁוּבָה : (line 6) [5]
- (ii) Comment on the use of the verb לֵאמֹר (lines 3 and 4) [1]
- (c) (i) How does Pharaoh / Par'o respond to the request of Joseph / Yosef? (lines 6 — 7) [2]
- (ii) What is implied by the use of the verb עָלָה ? (line 6) [1]
- (d) (i) What do Joseph / Yosef and his family leave in Goshen? (line 9) [2]
- (ii) Why might it be necessary for the Torah to record these facts? [2]
- (iii) Where is Goshen?
(You may draw a sketch map.) [1]
- (e) Explain the term גֵּרִין הָאֶטֶד . (lines 10 — 11) [2]
- (f) Account for the difference in pointing of the word אַבֵּל in the following expressions:
(i) אַבֵּל כָּבֵד זֶה (line 13) [1]
(ii) אַבֵּל מַעֲרִים (line 14) [1]
- (g) The words אֶתּוֹ (line 1) and אֶתּוֹ (line 7) are similar. How do they differ in meaning? [2]
- (h) לְאֶסֶד שָׂרְיוֹ בְּנַפְשׁוֹ וַזְּקַנְיוֹ יִחַפּוּם : תְּהִלִּים, קִיָּה : כִּיב
Consider how this quotation improves our understanding of the activities of Joseph / Yosef as described in this passage. [4]

[Total: 25 marks]

Question 3

Read the following passage and answer in English the questions that follow.

line number

וַיְהִי מִקֶּץ אַרְבָּעִים שָׁנָה וַיֹּאמֶר אַבְשָׁלוֹם אֶל הַמֶּלֶךְ אֶלְכָה נָא	1
וְאֶשְׁלַח אֶת נְדָרֵי אֲשֶׁר נָדַרְתִּי לִי בְחֶבְרוֹן: כִּי נָדַר נָדַר עֲבָדְךָ	2
בְּשִׁבְתִּי בְּגִשּׁוֹר בְּאֶרֶם לֵאמֹר אִם יָשׁוּב יִשִּׁיבֵנִי יְיָ יְרוּשָׁלַם וְעַבְדְּתִי	3
אֶת יְיָ: וַיֹּאמֶר לוֹ הַמֶּלֶךְ לֵךְ בְּשָׁלוֹם וַיֵּקֶם וַיֵּלֶךְ חֶבְרוֹנָה:	4
וַיִּשְׁלַח אַבְשָׁלוֹם מְרַגְלִים בְּכָל שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר כְּשָׁמַעְכֶם אֶת	5
קוֹל הַשֹּׁפָר וְאָמַרְתֶּם מֶלֶךְ אַבְשָׁלוֹם בְּחֶבְרוֹן: וְאֶת אַבְשָׁלוֹם הִלְכוּ	6
מֵאֲתַיִם אִישׁ מִירוּשָׁלַם קְרָאִים וְהִלְכִים לְתַמָּם וְלֹא יָדְעוּ כָּל דָּבָר:	7
וַיִּשְׁלַח אַבְשָׁלוֹם אֶת אַחִיתֹּפֶל הַגִּילְגִי יוֹעֵץ דָּוִד מֵעִירוֹ מִגְּלָה	8
בְּזַבְחוֹ אֶת הַזִּבְחִים וַיְהִי הַקֶּשֶׁר אִמָּץ וְהָעַם הוֹלֵךְ וְרַב אֶת	9
אַבְשָׁלוֹם: וַיָּבֹא הַמַּגִּיד אֶל דָּוִד לֵאמֹר הִיָּה לֵב אִישׁ יִשְׂרָאֵל	10
אַחֲרַי אַבְשָׁלוֹם: וַיֹּאמֶר דָּוִד לְכָל עֲבָדָיו אֲשֶׁר אִתּוֹ בִירוּשָׁלַם	11
קוּמוּ וְנִבְרַחָה כִּי לֹא תִהְיֶה לָנוּ פְּלִיטָה מִפְּנֵי אַבְשָׁלַם מִהָרָו	12
לָלַכְתָּ פֶּן יִמָּהַר וְהִשְׁגָּנוּ וְהִדִּיחַ עָלֵינוּ אֶת הָרָעָה וְהִכָּה הָעִיר לִפְנֵי	13
חָרָב: וַיֹּאמְרוּ עֲבָדֵי הַמֶּלֶךְ אֶל הַמֶּלֶךְ כְּכֹל אֲשֶׁר יִבְחַר אָדֹנָי	14
הַמֶּלֶךְ הִנֵּה עֲבָדֶיךָ: וַיֵּצֵא הַמֶּלֶךְ וְכָל בֵּיתוֹ בְּרַגְלָיו וַיַּעֲזֹב הַמֶּלֶךְ	15
אֶת עֶשֶׂר נָשִׁים פְּלִגְשִׁים לְשֹׁמֵר הַבַּיִת: וַיֵּצֵא הַמֶּלֶךְ וְכָל הָעַם	16
בְּרַגְלָיו וַיַּעֲמְדוּ בֵּית הַמִּרְחָק: וְכָל עֲבָדָיו עֹבְרִים עַל יָדוֹ וְכָל	17
הַכְּרֵתִי וְכָל הַפְּלִתִי וְכָל הַגִּתִּים שֵׁשׁ מֵאוֹת אִישׁ אֲשֶׁר בָּאוּ בְּרַגְלָיו	18
מִגַּת עֹבְרִים עַל פְּנֵי הַמֶּלֶךְ: וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֶל אֲתִי הַגִּתִּי לָמָּה	19
תֵּלַךְ גַּם אֲתָה אֲתָנוּ שׁוֹב וְשָׁב עִם הַמֶּלֶךְ כִּי נִכְרִי אֲתָה וְגַם גְּלָה	20
אֲתָה לְמִקְוֶמְךָ:	21

שמואל ב', ט"ז: ז' – י"ט

II Samuel, Chapter 15, verses 7—19

Question 3 continues on the next page.

Question 3 (continued)

- (a) Who was Absalom / Avshalom? (line 1) [1]
- (b) (i) Translate from אֶלְכָה נָא (line 1)
to : בְּחֶבְרוֹן (line 6) [5]
- (ii) Explain the reference to Geshur. (line 3) [2]
- (c) (i) Who went with Absalom / Avshalom? (lines 6 — 7) [1]
- (ii) What are we told about them? (line 7) [1]
- (d) Who was Ahitophel / Achitofel? (line 8) [1]
- (e) How is the success of Absalom / Avshalom described? (lines 9 — 11) [2]
- (f) What is meant by the phrase בֵּית הַמֶּרְחֵק (line 17) [1]
- (g) Explain the reference to הַגְּתִים in line 18. [2]
- (h) Why is the noun אִישׁ (line 18) in the singular? [1]
- (i) How do the endings of the nouns בְּרִגְלָיו (line 17)
and בְּרִגְלָיו (line 18) alter their meanings? [3]
- (j) Explain the **position** of the letter ה in the following phrases:
(i) קוֹל הַשֹּׁפָר (line 6)
(ii) הַקֶּשֶׁר אֲמִץ (line 9) [2]
- (k) How does King David react to the situation described in this passage?
Mention any **three** points. [3]

[Total: 25 marks]

Question 4

Read the following passage and answer in English the questions that follow.

	<i>line number</i>
וַיֹּאמֶר אַבְשָׁלוֹם קְרָא נָא גַם לְחוּשֵׁי הָאָרֶץ וְנִשְׁמָעָה מֶה בְּפִי	1
גַּם הוּא : וַיָּבֵא חוּשֵׁי אֶל אַבְשָׁלוֹם וַיֹּאמֶר אַבְשָׁלוֹם אֵלָיו לֵאמֹר	2
כַּדָּבָר הַזֶּה דִּבֶּר אַחִיתֹּפֶל הַנֶּעֱשֶׂה אֶת דִּבְרוֹ אִם אֵין אֶתָּה דִּבֶּר :	3
וַיֹּאמֶר חוּשֵׁי אֶל אַבְשָׁלוֹם לֹא טוֹבָה הָעֲצָה אֲשֶׁר יַעַץ אַחִיתֹּפֶל	4
בַּפֶּעַם הַזֹּאת : וַיֹּאמֶר חוּשֵׁי אֶתָּה יָדַעְתָּ אֶת אָבִיךָ וְאֶת אַנְשָׁיו	5
כִּי גִבֹרִים הֵמָּה וּמְרִי נֶפֶשׁ הֵמָּה כְּדָב שְׂכוּל בְּשָׂדֵה וְאָבִיךָ אִישׁ	6
מִלְחָמָה וְלֹא יֵלִין אֶת הָעָם : הִנֵּה עָתָה הוּא נִחְפָּא בְּאַחַת	7
הַפְּחָתִים אוֹ בְּאַחַד הַמְּקוֹמוֹת וְהָיָה כִּנְפֹל בָּהֶם בְּתַחֲלָה וְשָׁמַע	8
הַשְׁמִיעַ וַיֹּאמֶר הֲיִתָּה מִגִּפָּה בְּעָם אֲשֶׁר אַחֲרַי אַבְשָׁלוֹם : וְהוּא גַם	9
בֶּן חֵיל אֲשֶׁר לָבוּ כָּלֵב הָאָרֶזִיהַ הַמָּס יָמָס כִּי יָדַע כָּל יִשְׂרָאֵל	10
כִּי גִבּוֹר אָבִיךָ וּבְנֵי חֵיל אֲשֶׁר אִתּוֹ : כִּי יַעֲצִיתִי הָאָסֹף יֹאסֹף	11
עָלֶיךָ כָּל יִשְׂרָאֵל מִדָּן וְעַד בָּאָר שְׁבַע כַּחֹל אֲשֶׁר עַל הַיָּם לְרֹב	12
וּפָנֶיךָ הַלֵּכִים בְּקָרֵב : וּבִאֲנֹו אֵלָיו בְּאַחַד הַמְּקוֹמוֹת אֲשֶׁר נִמְצָא	13
שָׁם וְנִחְנֹו עָלָיו כְּאֲשֶׁר יִפֹּל הַטֹּל עַל הָאֲדָמָה וְלֹא נוֹתֵר בּוֹ וּבְכָל	14
הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר אִתּוֹ גַּם אֶחָד : וְאִם אֶל עִיר יֹאסֹף וְהִשְׂיִאוּ כָּל	15
יִשְׂרָאֵל אֶל הָעִיר הַהִיא חֲבָלִים וְסִתְּכֵנוּ אִתּוֹ עַד הַנְּחַל עַד אֲשֶׁר	16
לֹא נִמְצָא שָׁם גַּם עָרוֹר : וַיֹּאמֶר אַבְשָׁלוֹם וְכָל אִישׁ יִשְׂרָאֵל	17
טוֹבָה עֲצַת חוּשֵׁי הָאָרֶץ מֵעֲצַת אַחִיתֹּפֶל וַיִּי עֲוָה לְהַפֵּר אֶת	18
עֲצַת אַחִיתֹּפֶל הַטוֹבָה לְבַעֲבוֹר הָבִיא יי אֶל אַבְשָׁלוֹם אֶת הַרְעָה :	19
וַיֹּאמֶר חוּשֵׁי אֶל עָרוֹק וְאֶל אָבִיתֵר הַכֹּהֲנִים כְּזֹאת וְכֹזֵאת יַעַץ	20
אַחִיתֹּפֶל אֶת אַבְשָׁלוֹם וְאֶת זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל וְכֹזֵאת וְכֹזֵאת יַעֲצִיתִי אָנִי :	21
וְעָתָה שְׁלַחוּ מִהֲרָה וְהַגִּידוּ לְדָוִד לֵאמֹר אֵל תֵּלֶן הַלִּילָה בְּעַרְבוֹת	22
הַמִּדְבָּר וְגַם עָבוֹר תַּעֲבוֹר פֶּן יִבְלַע לַמֶּלֶךְ וְלְכָל הָעָם אֲשֶׁר אִתּוֹ :	23

שמואל ב', י"ז : ה' – ט"ז

II Samuel, Chapter 17, verses 5 — 16

Question 4 continues on the next page.

Question 4 (continued)

- (a) Who was Hushai / Chushai? (line 1) [1]
- (b) (i) Translate from וַיֹּאמֶר חוּשִׁי (line 4)
to אַחֲרַי אֲבִשָּׁלֹם : (line 9) [5]
- (ii) Why are these forms of the number “one” different? —
בְּאַחַת (line 7) and בְּאַחַד (line 8) [2]
- (c) What was the advice of Hushai / Chushai
to Absalom / Avshalom? (lines 11 — 14)
Mention any **three** points. [3]
- (d) What was the response of Absalom / Avshalom
to Hushai / Chushai? (lines 17 — 18) [2]
- (e) (i) Who makes the comment starting with the words וַיִּי צְנֹה (line 18)
and finishing with the words אֵת הַרְעָה : (line 19) [1]
- (ii) Why is this comment included in this passage? [2]
- (f) Why are the vowels under the letter ב different in the following words?
- (i) בַּפֶּעַם (line 5) [1]
- (ii) בְּאַחַת (line 7) [1]
- (iii) בְּעָם (line 9) [1]
- (g) The phrase פֶּן יִבְלַע לְמַלְךְךָ (line 23) can be difficult to translate.
- (i) Suggest a translation. [1]
- (ii) Justify your translation. [2]
- (h) Hushai / Chushai is described as נֶעֱדָה יָוֹד (II Samuel, 16 : 16).
How is this demonstrated in lines 20 — 23?
Mention any **three** points. [3]

[Total: 25 marks]

Question 5

Read the following passage and answer in English the questions that follow.

line numbers

וַיִּקְצַף נְעֻמָן וַיִּלֶךְ וַיֹּאמֶר הִנֵּה אָמַרְתִּי אֵלַי יֵצֵא יֵצוּא וְעַמֵּד	1
וַקְרָא בְשֵׁם יי אֱלֹהָיו וַהֲנִיף יָדוֹ אֶל הַמָּקוֹם וְאָסַף הַמְצָרֵעַ :	2
הֲלֹא טוֹב אֲבָנָה [אֲמָנָה] וּפְרַפְרֵי נְהִרוֹת דְּמָשֶׁק מִכֹּל מִימֵי יִשְׂרָאֵל	3
הֲלֹא אֲרַחֵץ בָּהֶם וְטָהַרְתִּי וַיִּפֹּן וַיִּלֶךְ בְּחֵמָה : וַיִּגְשׂוּ עֲבָדָיו וַיִּדְבְּרוּ	4
אֵלָיו וַיֹּאמְרוּ אָבִי דָבָר גָּדוֹל הִנְבִּיא דְבַר אֵלֶיךָ הֲלוֹא תַעֲשֶׂה וְאָף	5
כִּי אָמַר אֵלֶיךָ רַחֵץ וְטָהַר : וַיֵּרֵד וַיִּטְבֹּל בַּיַּרְדֵּן שְׁבַע פְּעָמִים	6
כַּדְבַר אִישׁ הָאֱלֹהִים וַיֵּשֶׁב בְּשָׂרוֹ כְּבֶשֶׂר נֶעַר קֶטַן וַיִּטְהַר :	7
וַיֵּשֶׁב אֶל אִישׁ הָאֱלֹהִים הוּא וְכֹל מַחְנֵהוּ וַיָּבֵא וַיַּעֲמֵד לִפְנֵי	8
וַיֹּאמֶר הִנֵּה נָא יָדַעְתִּי כִּי אֵין אֱלֹהִים בְּכֹל הָאָרֶץ כִּי אִם	9
בְּיִשְׂרָאֵל וְעַתָּה קַח נָא בְרָכָה מֵאֵת עַבְדְּךָ : וַיֹּאמֶר חִי יי	10
אֲשֶׁר עַמְדָתִי לִפְנֵי אִם אֶקַח וַיִּפְצַר בּוֹ לְקַחַת וַיִּמָּאֵן : וַיֹּאמֶר	11
נְעֻמָן וְלֹא יִתֵּן נָא לְעַבְדְּךָ מִשָּׂא עֵמֶד פְּרָדִים אַדְמָה כִּי לֹא	12
יַעֲשֶׂה עוֹד עַבְדְּךָ עֲלֶיהָ וְזָבַח לְאֱלֹהִים אַחֲרַיִם כִּי אִם לִי :	13
לְדַבֵּר הַזֶּה יִסְלַח יי לְעַבְדְּךָ בָּבוֹא אֲדַנִּי בֵּית רַמּוֹן לְהִשְׁתַּחֲוֹת	14
שָׁמָּה וְהוּא נִשְׁעַן עַל יָדָיו וְהִשְׁתַּחֲוִיתִי בֵּית רַמּוֹן בְּהִשְׁתַּחֲוִיתִי בֵּית	15
רַמּוֹן יִסְלַח יי לְעַבְדְּךָ בְּדַבֵּר הַזֶּה : וַיֹּאמֶר לוֹ לֵךְ לְשָׁלוֹם וַיִּלֶךְ	16
מֵאֵתוֹ כְּבָרַת אָרֶץ : וַיֹּאמֶר גִּיחִזִּי נֶעַר אֱלִישָׁע אִישׁ הָאֱלֹהִים	17
הִנֵּה חָשַׁךְ אֲדַנִּי אֵת נְעֻמָן הָאֲרַמִּי הַזֶּה מִקַּחַת מִיָּדוֹ אֵת אֲשֶׁר	18
הֵבִיא חִי יי כִּי אִם רָצַתִּי אַחֲרָיו וְלִקְחַתִּי מֵאֵתוֹ מְאוּמָה :	19
וַיֵּרְדֹף גִּיחִזִּי אַחֲרָיו נְעֻמָן וַיִּרְאֶה נְעֻמָן רֶץ אַחֲרָיו וַיִּפֹּל מֵעַל	20
הַמְּרַכְבָּה לְקִרְאָתוֹ וַיֹּאמֶר הַשָּׁלוֹם : וַיֹּאמֶר שָׁלוֹם אֲדַנִּי שְׁלַחְנִי	21
יֹאמֶר הִנֵּה עַתָּה זֶה בָּאוּ אֵלַי שְׁנֵי נְעָרִים מֵהַר אֶפְרַיִם מִבְּנֵי	22
הַנְּבִיאִים הִנֵּה נָא לָהֶם כֶּסֶף כֶּסֶף וְשִׁתִּי חִלְפוֹת בְּגָדִים :	23

מלכים ב', ה' : י"א — כ"ב

II Kings, Chapter 5, verses 11 — 22

Question 5 continues on the next page.

Question 5 (continued)

- (a) Who was Na'aman? (line 1) [1]
- (b) (i) Translate from נִיאָמַר (line 1)
to רָחֵץ וְטָהַר : (line 6) [5]
- (ii) Explain the *keri-ketib* in line 3. [2]
- (c) (i) How does Na'aman react
to the advice of his troops? (lines 6 — 7) [2]
- (ii) What is the name of “the man of G-d”? [1]
- (d) What does Na'aman say to the man of G-d
when they eventually meet? (lines 9 — 10) [2]
- (e) (i) What is a מִשָּׂא צֶמֶד פְּרָדִים אֲדָמָה ? (line 12) [2]
- (ii) Why did Na'aman ask for this? (lines 12 — 13) [2]
- (f) Explain the use of the שׁוּא (,) in the following words:
- (i) רָחֵץ (line 6) [1]
- (ii) כְּבֶשֶׂת (line 7) [1]
- (iii) נִימְאָן (line 11) [1]
- (g) Explain the reason for the צִירָה (..) in the word מִגֵּהָר . (line 22) [1]
- (h) What religious practices and beliefs do we find in this passage?
Give details of any **two**. [4]

[Total: 25 marks]

Question 6

Read the following passage and answer in English the questions that follow.

line numbers

אם אָמַרְנוּ נְבוֹא הָעִיר וְהִרְעָב בָּעִיר וּמִתְּנוּ שָׁם וְאִם יִשְׁבְּנוּ פֹה	1
וּמִתְּנוּ וְעַתָּה לָכוּ וּנְפֹלָה אֶל מַחְנֵה אֲרָם אִם יַחֲיֵנוּ נַחֲיָה וְאִם	2
יָמִיתֵנוּ וּמִתְּנוּ : וַיְקוּמוּ בַּנֶּשֶׁף לָבוֹא אֶל מַחְנֵה אֲרָם וַיָּבֹאוּ עַד	3
קִצֵּה מַחְנֵה אֲרָם וַהֲנִה אֵין שָׁם אִישׁ : וַאֲדַנְי הַשְּׁמִיעַ אֶת מַחְנֵה	4
אֲרָם קוֹל רָכָב קוֹל סוּס קוֹל חֵיל גָּדוֹל וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל אַחֲיוֹ	5
הֲנִה שָׂכַר עָלֵינוּ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל אֶת מַלְכֵי הַחַתִּים וְאֶת מַלְכֵי מִצְרַיִם	6
לָבוֹא עָלֵינוּ : וַיְקוּמוּ וַיִּנְסוּ בַּנֶּשֶׁף וַיַּעֲזְבוּ אֶת אֶהְלֵיהֶם וְאֶת	7
סוּסֵיהֶם וְאֶת חֲמֹרֵיהֶם הַמַּחְנֵה כַּאֲשֶׁר הָיָא וַיִּנְסוּ אֶל נַפְשָׁם :	8
וַיָּבֹאוּ הַמִּצְרָעִים הָאֵלֶּה עַד קִצֵּה הַמַּחְנֵה וַיָּבֹאוּ אֶל אֶהֱלֵ אַחָד	9
וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׁתּוּ וַיִּשְׂאוּ מִשָּׁם כֶּסֶף וְזָהָב וּבָגָדִים וַיִּלְכוּ וַיִּטְמְנוּ וַיִּשְׁבוּ	10
וַיָּבֹאוּ אֶל אֶהֱלֵ אַחֵר וַיִּשְׂאוּ מִשָּׁם וַיִּלְכוּ וַיִּטְמְנוּ : וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל	11
רֵעֵהוּ לֹא כֵן אֲנַחְנוּ עֹשִׂים הַיּוֹם הַזֶּה יוֹם בְּשָׂרָה הוּא וְאַנְחָנוּ	12
מַחֲשִׂים וְחִכֵּינוּ עַד אֹרֶר הַבֶּקֶר וּמִצְאָנוּ עֹזוֹן וְעַתָּה לָכוּ וּנְבֹאָה	13
וּנְגִידָה בֵּית הַמֶּלֶךְ : וַיָּבֹאוּ וַיִּקְרְאוּ אֶל שַׁעֲרַת הָעִיר וַיִּגִּידוּ לָהֶם	14
לֵאמֹר בָּאנוּ אֶל מַחְנֵה אֲרָם וַהֲנִה אֵין שָׁם אִישׁ וְקוֹל אֲדָם כִּי	15
אִם הַסּוּס אָסוּר וְהַחֲמוֹר אָסוּר וְאֶהְלִים כַּאֲשֶׁר הִמָּה : וַיִּקְרָא	16
הַשְּׁעָרִים וַיִּגִּידוּ בֵּית הַמֶּלֶךְ פְּנִימָה : וַיִּקָּם הַמֶּלֶךְ לַיְלָה וַיֹּאמֶר אֶל	17
עַבְדָּיו אַגִּידָה נָא לָכֶם אֶת אֲשֶׁר עָשׂוּ לָנוּ אֲרָם יָדְעוּ כִּי רַעֲבִים	18
אֲנַחְנוּ וַיִּצְאוּ מִן הַמַּחְנֵה לְהַחֲבִה בַּשָּׂדֶה לֵאמֹר כִּי יִצְאוּ מִן הָעִיר	19
וְנִתְּפָשׂוּ חַיִּים וְאֶל הָעִיר נָבֵא :	20

מלכים ב', ז' : ד' – י"ב

II Kings, Chapter 7, verses 4 – 12

Question 6 continues on the next page.

Question 6 (continued)

- (a) (i) Who is speaking in line 1? [1]
- (ii) What are the concerns of the speaker? (lines 1 — 3) [2]
- (b) (i) Translate from וַעֲתָהּ (line 2)
to לְבוֹא עָלֵינוּ : (line 7) [5]
- (ii) Where was Aram / Syria? (line 18)
(You may draw a sketch map.) [1]
- (c) How did the Arameans leave their camp? (lines 7 — 8 and 15 — 16) [2]
- (d) Why did the Israelite outcasts consider their actions (lines 9 — 11)
as not correct? (lines 11 — 14) [2]
- (e) (i) Describe the means of communicating
with the King. (lines 14 and 16 — 17) [2]
- (ii) Who is the King of Israel at this time? [1]
- (f) Explain the difference between —
וַנְּבֹאָהּ (line 13) and נָבֵא (line 20) [2]
- (g) How is the letter ך used in the following words?
- (i) סוֹסִיָּהֶם (line 8) [1]
- (ii) וַחֲכִינוּ (line 13) [1]
- (iii) יָדְעוּ (line 18) [1]
- (h) Explain the form of the verb אָסַר. (line 16) [2]
- (i) What trick did the King of Israel suspect? (lines 18 — 20) [2]

[Total: 25 marks]

END OF QUESTION PAPER

Permission to reproduce items where third-party owned material protected by copyright is included has been sought and cleared where possible. Every reasonable effort has been made by the publisher (OCR) to trace copyright holders, but if any items requiring clearance have unwittingly been included, the publisher will be pleased to make amends at the earliest possible opportunity.

OCR is part of the Cambridge Assessment Group. Cambridge Assessment is the brand name of University of Cambridge Local Examinations Syndicate (UCLES), which is itself a department of the University of Cambridge.